

Гъогухэм яшын Москва щызэдьтегуущылагъэх

Росавтодорым илашцу Роман Старовойтэр Адыгэ Республике и Лышхъэу Къумпыл Муратэр Москва юфшэгъу зэлуклэгъо щызэдьярлагъэм гъогухэм япхыгэе пэшшорыгъаш ёзфхысыжхэр щашыгъэх. Зэдэгүүшигъум хэлэжьагъ Адыгэ Республике псэолъашынымкэ, транспортымкэ, псэуплэ-коммунальна ўкыг хъызмэтхэмкэ иминистрэу Валерий Картамышевир. Гъогушхэм ягъехъэгъэ шхъааэу хагъеунэфыкыгъэр федеральна автомобиль гъогухэу Республике пхырыкын

хэрэм япроцент 94-р шапхэхэм адиштэу зэршыгъэр ары, хэгъэгур зэрэпсау пштэмэ, гурытымкэ агъэнэфагъэм процент 13 фэдизкэ ар шхъадэкы.

Къумпыл Мурат къызэрэхигъэшыгъэмкэ, транспортбы зэрыкюре автомобиль гъогухэм киэу гъогу зэхэкыицхээр афешыгъэнхэм Республике мэхъянэшхо илү щыт. Псэуплэ Инэм мэшюкү гъогу пхырыкырэм кыпэблагъе аш фэдэ зэхэкыицэ щышыгъэним мэхъянэшхо ил, сыда плюмэ мэшюкубэ аш зэрэшызекорэм

къыхэкъеу транспорт ыкын инфраструктуре зэпхыныгъехэр лахынтоу псэуплэ Ѣыгошыгъе мэхъух.

Адыгэим Республике гъогухэм япхыгъе программаже Ѣызхагъэуцаагъэр гъэцэктагъэ хүнхэм пае федеральнэ 1999-рэгээр лягъэктотшт. Гушылэм пае, 2018-рэ ильэсм къыщегъэжьагъеу 2020-м нэс сомэ миллион 51-рэ фэдиз къэралыгъю бюджетим къыхагъэкыншь, Республике гъогухэмкэ ифонд къырагъэхьащт къоджэ псэуплэхэм ягъогухэр асфальткэ гъэпкэгъэнхэм пае. Аш нэмүкі къалэу Мыекуалэ къэзүхъащт гъогум ўкы автомобиль гъогу «Улап — Тенгинскэр» зыфиорэм къыхиубытэрэ чыплэхэм яшын лягъэктотшн пае джыри ахьшэ къафхагъэкыгъэним иамал тегущыгъаштых. Ильэсэу къихащтым Росавтодорым А-146-

рэ зыфиорэ гъогум изы лахэу километри 6 хуурээр (Краснодар — Верхнебаканскар) игъэкъотыгъеу ыгъэцэкэжьыщт. Аш тегээпхыгъагъеу автомобилхэр зэрыклохэрэ гъогур плэу зэтэутыгъеу хуушт. Аш амал къытышт гурытымкэ транспортуу руукоэр нахыбэ хуунэ. 2018-рэ ильэсм автомобиль

гъогу «Адыгэксал — Бжэдэгъуухьаб» зыфиорэм илахэу километрэ 39-рэ хуурээр 2018-рэ ильэсм федеральнэ хуужынным иофицье лъэнэхэр тегущыгъашт. Аш иштуягъе къэктотшт Республике пхырыкырэ федеральнэ гъогухэм якъыхъэ хэхъонэу. Непэкэ километрэ 200-м ар шхъадэкы. Транзит транспортыр зэрыкло гъогухэм языт нахыншу Ѣыгъэним, зэжэжхэу ахэр Ѣызэтимыхъанхэм, Ѣынэгъончагъэм зыкъеэгъэштэгъэним апае мы ильэс благъэхэм Рос-

автодорым джыри инфраструктурэм изыт нахыншу Ѣыгъэним мылькоу ишыклагъэр пэлүгъэхъэгъэним ынаа тиргъэтишт. Гъогухэм агъукэ ахэр къэзигъэнэфыщтхэр агъеуцищых, транспортуу руукоэр нахыбэ хууным пае нахь шуамбгъо ашыщтых.

Роман Старовойтим къызериуагъэмкэ, 2019-рэ ильэсм ылж Росавтодорым федеральнэ мэхъянэ зимынэхъ хуугъэ гъогухэм ашыщхэр чэзүчээтиуу Республике имылькукэ айыгынхэу къартижыщтых. Къалэу Краснодар икыблэ лъэнэхоки къеклокири гъогу къуаджэу Новая Адыгэя зыфиорэм, къэлэ гъэпсикэ зиэлэ псэуплэу Яблоновскэм ўкы къуаджэу Тэхъутэмъыуа ягъуналкъэхэм къяулэрэр зэрэхуыгъэм епхыгъеу ар щыт.

Адыгэ Республике и Лышхъэу ипрес-къулыкъу

Лэгъо-Накъэ Къынэсыгъ

Кавказ заповедниким иофис нахь пэчыжьэ къэгъэгүнаплэхэм ашыщэу Лэгъо-Накъэ Ѣынээм апэрэу спутниковэ антеннэ Ѣагъеуцугъ, интернетыр аш къынэсыгъ. Интерфейсымкэ зэпхыныгъехэр зэршыншьущтхэм фэшхъафэу Wi-Fi-кли хуураеу метришьэ къызэллызыбытырэ чыплэхэм джы ушызэдэгүүшигъэн пльэкъишт.

Интернетыр Лэгъо-Накъэ зыщызгъэпсэфыхэрэми ягуапэу агъэфедешүшт, ясурэтхэр, ви-деотехгъэхэр, чыопсым идэхагъэ зыфдэр ялахынхэм, яныбджэгъухэм афагъэхынен амал ялэ хуугъэ.

Заповедниким илашцу Сергей Шевелевым интернет зэпхыкэм юф зэришлэрэр ыуплэклэу, Лэгъо-Накъэ отдельим итхъаматэ ашкэ дэгущыагъ.

нетым банкоматхэр, on-line структурэр, цифровой экономикэр къыкылэлъыклощтых. Шыкылаклэхэр Лэгъо-Накъэ апэу Ѣагъэфедэхэу зэрэхуугъэм тэгэгушо.

(Тикорр.).

Адыгейим и Лышъхъэ Урысыем мэкъу-мэшымкэ иминистрэ иапэрэ

гудзэ йуклагъ

Адыгеим и Лышъхъэу Къумпыл Муратрэ Урысыем мэкъум-мэшымкэ иминистрэ испэрэ гуадзэу Хъатыу Джамболэтрэ Москва зыщзызэлокIэхэм хыныгъом кIэухэу фэхъуగъэхэм, 2017-рэ ильесым лэжыигъэу къахыжыгъэм ыуасэ зыфэдизым, къералыгъор агропромышленнэ комплексым IэпыIэгъу зэрэфэхъурэ программэхэм Адыгеир зэрэхэлажъэрэм ятегушыIагъэх.

Адыгейм иофициальнэ лыклоу Урысые Федерацием и Президент дэжь щылэ Трахъо Тимуррэ Адыгэ Республикаэм мэкъу-мэштымк!э иминистрэу Юрий Петровымра залуягъум хэлэжьяа тэгээ у инфраструктурэ, социальнэ псе- уальзэхэр зэрагъэпсихэрэр кыблогат.

Агропромышленнэ секторым хэхьоньыэ егъашыгъэнэм фытегъэпсихъяэгэ федеральнэ МышьКУР шыягъэ кыйтэв

Адыгейим и Лышьшхэ къэралыгъо программэхэр республикэм зэрэща гъецаклэхэр, федеральнэ программэй «2014 — 2017-рэз ильтэсэхэм, 2020-рэз ильтэсэхэм нэс къудажхээм зыпкь итэу хэхьоньгээгээ сийнчүү санарын сийнчилгэем, ичихүүнчлийн

тагъэу инфраструктурэ, социальнэ псэ-
уальэхэр зэрагъэпсыхэрэр кынотагь.

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэ Ипресс-Къулыкъу

Адыгейимрэ промышленностым ихэхъоныгъэкІэ Фондымрэ зэзэгъыныгъэ зэдашыгъ

Адыгэ Республикаем
илыклохэм я Ioфшаплэу
Урысые Федерациием и
Президент дэжь щылэм
республикэм иминистрэ-
хэм я Кабинетрэ промыш-
ленностым ихехъоныгъэклэ
Фондымрэ язэдэлэжье-
ногъэ фэгъэхъыгъэ
Зазэгъынагъэ шызэлшигъэ

Документы кітхәжыгъэх Адыгей-
им и Лышъхэй Къумпыл Муратрэ
промышленностым ихэхъоныгъеклэ
Фондны илашчай Роман Петруциа.

Фондым ипащэу Роман Петруцэрэ.
Зээгъяныгъэм клатхэхэ зэхъум
шылаагъех Адыгэ Республикаем иофи-
циальнэ лыклоу Урысые Федерации-
ем и Президент дэжь шылэ Трахъо
Тимуррэ Адыгэ Республикаем экономи-
кэмкэ ыкки сатыумкэ и Министер-
ствэ промышленностымкэ, гъэстынып-
хъэ-энергетическе комплексымкэ ыкки
сатыумкэ игъэорышланлэ ипащэу Күуанэ

Шыгу къэдгъэкыжын Урысыем промышленностымкілә ықи сатыумкілә и Министерствә кішшакло фәхъуи, 2014-рә ильесым промышленностым ихәхъоныгъекілә Фонды зэрэзэхащэгъяльэр. Пшъэриль шыхъалеү ащ міләхэм ашынч урысые промышленностыр гъекіләжын-гъенім, производствакіләхэр зәхәщтэйнхәм, Іәкібыг хәгъэгүхәм къараашыхәрәм ачыпіләкілә тә тикъералыгъо кыща-шылхәрәп нахыбуыр үзүфхәм алекіләгъе-хъялжакам ялчынла. Йофшаныр.

Адыгейм къыдашыгъэ зэзэгпыныгъэм

къыдэлъытэ шІэнгъэ-технике гъэхъэ-гъэшхоу щылехэр гъэфедэгъэнхэм паэзэхщэн, правовой, экономике ыкчи технике юфыгъохэмкіе язэдэлэжъэнгъэ гъэлъешыгъэныр, республикэм ипромышленнэ предприятиехэм апэяугъэхъэрэ мылькур нахьыбэ шыгъэныр. Джащ фэдэу шыкіэ-амал пэрытыр зыщаагъэфедэрэ продукциер үгъэкыгъэнымкіе, республикэм экономикэмкіе ихэхъонигъэ тэгээпсихъагъэу алэ къырагъэхъан алъэкыщт анахь технологиэ дэгъухэм зарагъэушъомбгуунымкіе Фондыр 1эпийгъу къафэхъуним фэхъязыр.

Промышленнэ проектыкэхэр гъецэклэгэ хүнхэм пае ильзэс 7 палъэкэл сомэ миллион 50-м къыщгэжъэжьагаа ўеу миллион 500-м нэс ильзэс къэс проценти 5-м нэс зытхэвьшт чыфэхэр къаритынхэм Фондыр фэхъазыр. Мышкэ мылькум итын лъэныкъуитури хэлэжьэшт: процент 70-р федеральнэ Фондымкэ къа!экэхъашт, процент 30-р республикэм къытышт. Республике къэральго программэм тегъэпсихъагаа ўеу 2018-рэ ильзэсм къыщгэжъэжьагаа ильзэс къэс сомэ миллион 30 Адыгейм и Фонд къихъашт.

Зэдэлжээшнийгээм ильэнүүкъо шльхье-эхэр зээгэгыныгьэу зэдашигьээм кыышыхагъэштигъэх. Гүшүйээм пае, Адыгейим промышленностын хэхъоныгьэ щегъашыгьэныр, янэкъокъун зыльэкъишт продукцие дэгүум икъыдэгъэкъынкіэ шыкіэ пэртыр гъэфедэгъэныр, промышленностын кэгъэгушуныгъэм иамалхэр щыгъэфедэгъэнхэр, зэгъусэхэу формуухэр ыкыи семинархэр зэхэцгэгъэнхэр, дунэе ыкыи шъольтыр зэпхыныгъэхэр промышленностын ыльэнүүкъокіэ гъэптигъэнхэр ыкыи нэмыйкхэр.

Адыгэ Республикаэм и Лышъхъэ ипресс-къулыкъу

Іофтхъабзэу «Трактор-2017» зыфиорэ

Адыгэ Республикаем и Къэралыгъо технадзорэ ГИБДД-м иподразделениехэмэр къэшакло зыфэхъуగъэхэ пашюрыгъэшь Ioftkhabayev «Трактор-2017» зыфиорэр 2017-рэ ильясым чъепыогъум и 23-м къыштегъэжъагъэ и 29-м нэс Адыгэ Республикаем щызэрахъашт.

Иофхъабзэр зытгээпсихыагъэр гьоогухэм нахь маклэу тхъамыклагъохэр атехууханхэр, административнэ хэбзэукъонигъэхэм къаклегъечигъэнэир, хабзэу шылдэм диштэу амьтхыгъэ, зэцүүкъогъэ машинэхэр амьгъэпсэольэнхэр, тракторхэмэр прицепхэмэр ягъэфедэнкэ хэбзэукъонигъэхэм зэрябэнэжыхэрээр талзака нахь гъальашыгъэнэир ары.

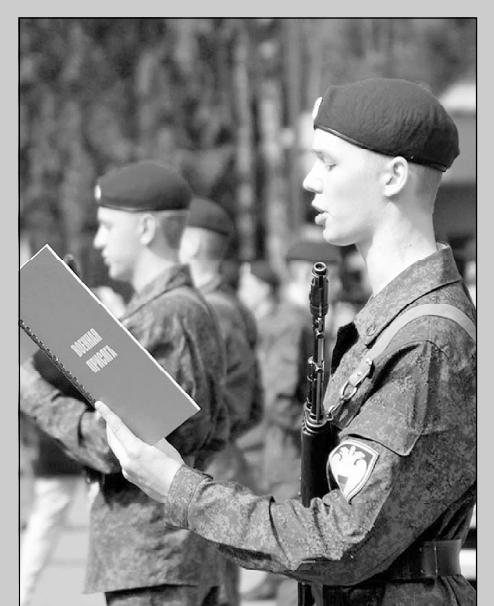
Мэкъэгъэly

Бжыхъэ дээ дэшгыгьор зераублагъэм епхыгьэу Мыекъопэ гарнizonым идзээ прокуратурэ макъэ къегъэу ныбжы-кляхэр дзэм щэгъэнхэмкэ хэбзэ 1эпь-1эгъу язытырэ улчэхъэгъу гупчэ гарни-зоным зэрэшызэхашаагъэмкэ, мафэ къес-сихъатыр 9-м къышгэхъяжьаагъэу 1-м нэс-аш lof зеришлэрэмкэ.

Мыекъопэ гарнizonым идзэ procuraturэ зыдэштылэр: къ. Мыекъуапэ, ур. Шоссейнэр, 10, я 2-рэ къат. «Линие пльзырым» ителефон: 8-8772-50-25.

56-21-35.

Урысые Федерацием инэмүкіл шьольтырхэм күұлықыу аңызыыхыыштығъеҳеу хәбзәнчъеу зиккулықыу къэзбығынаға-хәм агу къэтегъекілжы Мыекъопе гарнизоным идзэ прокуратурә зызәрәфагъәзән фәер.

Урысые полити-
ческэ партиеу
«Единэ Россиер»
кэшакло зыфэхъу-
гъэ пэрытныгъэ
зилэ проектэу
«Къэлэ щылааклэр
зэтегъэпсыхъэгъэнэр»
зыфиорэр Адыгэ
Республикэм
зэрифэшьушаашэу
щагъэцаклэ.

Щагухэр нахь кэраклэ хъугъэх

Тыгъуасэ, чъэпьюгъум и 24-м, «Единэ Россием» и Адыгэ шьольыр отделение и Секретарь игуадзэу Игорь Ческидовым партием ипроектэу «Городская среда» зыфиорэм хахъэу псэуплэхэм ящагухэу гъэцэклэжын юфшэнхэр къызыщаухыгъэхэр зэригъэлэгъутгъэх. Аш игуасааъэх Адыгэ Республиком псэолъэшынымкэ, транспортимкэ, унэ-коммунальэ ыкчи гьогъ хызымэтхэмкэ и Министерствэ, Мые��опэ къэлэ администрацием ялофышлэхэр, «Ныбжыкэ гвардием» хэтхэр.

И. Ческидовым тызэрэшигъэгъозагъэмкэ, 2017-рэ ильэсэммы проектым хахъэу псэуплэхэм ыкчи ахэм адэт щагухэм язэтегъэпсыхъанкэ сомэ миллионы 109,4-рэ къатупшыгъ. Аш щыщэу сомэ миллион 89,4-рэ федеральэ, сомэ миллион 14,5-рэ республике ыкчи сомэ миллионы 5,5-рэ чыпэлэ бюджетхэм къарыгъяаъх. Урысые псэолъэшынымкэ и Министерствэрэ АР-м иминистрэхэм я Кабинетрэ зэрээдэштагъэм тетуу мыш пэуухаашт мылькур къатупшыгъ.

Джаш фэдэу 2017-рэ ильэсэм мэльялфэгъум и 21-м къэлэ щылааклэр зэтегъэпсыхъэгъэним фэлорышлэхэр муниципальэ программэм іэпилэгъу фэхъуным фэшл АР-м псэолъэшынымкэ и Министерствэрэ Мые��опэ къэлэ администрацием зээгъынгъэ зэдашыгъ Адыгэ республике бюджетым субсидиене сомэ миллионы

103,973-р къыхахынэу. Зээгъынгъэм къыкэлтыклоу унэхэм ыкчи ахэм ящагухэм язэтегъэпсыхъан фэлажъэрэ муниципальэ программэр зэрагъэцаклэрэ лъэппльэх.

Мы программэм къызэрэдильтиэрэмкэ, мы ильэсэм зэклемкэ пчъагъэу зэтет унэ 41-рэ къызэлтызыбуытырэ щагу 19 зэтегърагъэпсыхъанэу ары. Чъэпьюгъум и 24-м ехъулэу щагу 4-мэ псэолъэшл юфшэнхэр ащаухыгъяаъх, псэуплэхэм ящагу 15-м мы мафэхэм гъэцэклэжынхэр ащэклх. Аш нэмькэу юртынгъэ зилэ проектэу «Къэлэ щылааклэр зэтегъэпсыхъэгъэнэр» зыфиорэм хахъэу 2017-рэ ильэсэм общественне мэхъянэ зилэ чыпилтоу Мые��уапэ дэтмэ псэолъэшл юфшэнхэр ащэклх. Ахэр урамаа Лесноим тет общественне чыпилэу 394-м икварталрэ Лъэпкь шэжкынрэ зыкынгъэмрэ ягуучэрэ.

Псэолъэшл юфшэнхэр зыгъэцаклэрэр пшъэдэклижъэу ыхырэмкэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зилэ обществеу «ДОРТРАНС» зыфиорэр ары. «Единэ

Россием» хэтхэр цыфхэм яупчыжыхээ щагухэм адэтышт псэуальхэр зыфэдэштхэр, сабийхэр зыщыджэгүштхэ чыпэхэр къыхахыгъяаъх, псэуальхэр адагъеуцагъяаъх. Ахэм язы-

жьагъэу 2022-рэ ильэсэм нэстельтияаъэу зэрэштырэ. Аш сомэ миллион 805-рэ джыри пэуягъэхьашт. Арышь, псэуплэ щагухэр ыкчи общественне мэхъянэ зилэ чыпилхэр му-

хэмэ ыкчи нэмькэхэм япхыгъэ общественне уппэлкунхэр Адыгэгим щызэхэшэгъэнхэр юфыгъю шхъяаъу щит. Къэлгъэн фае, мы проектыр 2018-м щегъэ-

Унэхэм ябысымхэр аш бэрэ ежагъэхэм, джы щэгушуулы. Мафэр ошоу зэрэштыгъэм къыхэклэу кэлэцыкхэр къирашыгъэхэу агъэпсыгъэ пло-

щадкэм щыдже гүштэгъэх. Ныхэм ащыхэм къызэрэтауягъэмкэ, ыпэлэ ясабийхэр зыщыджэгүштхэ хэхыгъэ чыпилхэр ямыгъэхуу кын альгъущыгъэ. Джы кэу афашигъэ джэгуплэм щэгушуулы, ашкэ ярээнгъэ гүшүэхэр пащхэм апальхэм.

Зэтегъэпсыхъэрэ щагухэм къадыхэлтияаъэх кэлэцыкхэр зыщыджэгүштхэ площадкхэу аужыре шапхъэхэм адишхэрэр, машинэ гъэуцуплэхэр, лъээрсыкло гъогухэр, нэмькхэри. Аш нэмькэу щагу клоцхэм къэзэгъэнэфыщт пкыгъохэр, тъисыпэ чыпилхэр ыкчи хэккыр зэрээдэштхэр ашагъэуцугъэх.

Урысые политицэ партиеу «Единэ Россием» пшъэрьиль шхъяаъу илэр щагухэм, къаллэм инэмькэ чыпилхэр язэтегъэпсыхъан, унашохэм яштэн цыфхэр нахь чанэу къызэгъэлэжъэгъэнхэр ары. Къалэхэм язэтегъэпсыхъан фэгъэхыгъэ федеральэ проектыр зэра-

тет ыкчи шапхъэхэм адиштэу ашыгъэхэм «Единэ Россием» уппэлкунхэр ашыргэгъэклх.

— Урысые политицэ партиеу «Единэ Россием» ипроектэу «Къэлэ щылааклэр зэтегъэпсыхъэгъэнэр» зыфиорэр Адыгэгим зэрифэшьушаашу щыгъэцаклэрэ мэхъу. Проектыр пшъэрьиль эу илэр непэрэ щылааклэм диштэу къалэр дэгъоу зэтегъэпсыхъэгъэнэр ыкчи щагухэр шэпхъэшүхэм адиштэнхэм епхыгъэ зэхэубытгээ планым изашохын лыпилэгъэнэр арых. Мы ильэсир имыкызэ юфшэнхэр къетыухынхэ мурад ти. Урысые пштэмэ, гуртымкэ процент 50-м шхъарыклоу пшъэрьильхэр гъэцэклагъэ хувьгъэх. Ару щитми, партием и Тхаматэ иегъэблэгъаплэ мылъэнкъомкэ щыклагъэхэр щыэхуу цыфхэм зыкынфагъаз. Тээзы нэбгыре заку аштэу къытэолагъэр. Дэотхыхым къызэрэшиорэмкэ, тъысыпэ чыпилхэр жаум чэлтэхэп, машинэ гъэуцуплэхэр кэлэцыкхэр джэгуплэм язэрар къе-кэу агъэлгыгъэх. Арышь, юфшэнхэр зэрэлтияуцэхэрэм, ахэм языт, цыфхэм яшлоньонгъэхэм адиштэу ашыгъэ-

ниципальэ псэуплэхэм тапэклэрэ ашызэтэрагъэпсыхъаштых — къыуауль Игорь Ческидовым.

«Единэ Россием» и Адыгэ шьольыр отделение и Секретарь игуадзэ ашыкэлжыгъэ мыш фэдэ щагу заулэмэ ашылаг, юфшэнхэр зэхэшагъэ зэрэхъугъээм уасэ фишигъэ. Аш къызэрэхигъэцэгъэмкэ, цыфхэм яеплыхыкэ мыш дэжьым анах шхъяаъу щитын фае. Аш дахлоу унашохэр ашыхэ зыхъукэ къэлэдэсхэри нахь чанэу къыхэлэжъэнхэр, яшоньонгъэхэр къыралотыкынхэ зэрэфаем къыкыгъэтихъигъэ.

Мые��уапэ иурамхэр Кольцовамрэ Крестянскэмрэ азыфагу ит унэм, иурамхэр Свободэм ыкчи Михайловым пчъагъэу зэтет унэхэу атетхэм ашыхэм ящагухэм язэтегъэпсыхъан бэмышлэу аухыгъ.

**КИАРЭ
Фатим.**
Сурэтхэр йашынэ Аслын тырихыгъэх.

 АДЫГЭ ДРАМАТУРГИЕМ ИКЛАССИКЭУ ГУТЫЖЬ БОРИС ЧЪЭПЮГЪУМ КЪЭХЪУГЪ

Хъарамыгъэнчъэ зэчый

Драматургэу, усаклоу, журналистэу, шиенныгъэлжэу, Къэбэртэе-Бэлькъар Республикаин народнэ тхаклоу йутыжь Борис Къуней ыкъор зэчий дахэд къэ Тхъэр къызэтэгъагь. КъБР-м ишшиенныгъэ ыкъи ихудожественнэ интеллигенции анах къыхэшыре лыклоу, акъыл-гупшишсэкэ ухэзыгъэльхъухъанэу щитыгь.

Ар шиенныгъэлжэй иныгь, къэбэртэе-чекесыбзэм изэхэф ыкъи фразеологическэ гущылахъэхэр зытхыгъэхэм ашыщыгь. Зерагтыжь зэльашшэрэ музикантэу Темиркъан Юрэ ыкъи олимпийскэ чемпионэу, бэнаклоу Къэрдэнэ Мурати къыхуягъэх. Аш елтыгъэу, сэмеркъэу нэшанэр къебэкэу йутыжь Борис ытхыгъагь: «Тхъэм къудажэ пэлч гъецэкиэн ритыгъагь, зы цыиф хъалэмэт, зэчий ин хэльэу къышальфынэу. Юрэ къызэхъум, мы планыр щиенныгъэм щигъэцэгъагь хуягъэ. Адрэ къоджэгъухэм къафэнэжыре закъор зерагтыжхээр къащэнхэр ары».

Йутыжьыр публицист гъэшэгъоныгь, КъБР-м итхаклохэм я Союз хэтигь, къэбэртэе литературэм къэ Советын ыкъи республикэм и Президент дэжь щызэхэштэгэ Общественнэ-уччэхэгъу Советын ахэтигь.

Йутыжь Борис чъэпийгъум и 15-м, 1940-рэ ильесим КъБР-м и Черекскэ район итыгьэ къудажэ. Зерагтыжь къышахъуягь Хэгэтуу зеошхор къызынжэхъэцт шылыкъэм. Ятэ мэзлэсэгь, янэ бысымгощагь. Сабыилл — пшъешытлурэ кэлитлурэ — зэдаплыгь, зэдалэжьигь. Борис ышыпхуухэу Марие, Джэнпаго ыкъи ышэу Зерамыку ежыр анахыклагь.

Шышихээрэ къызерауатэрэм къэ, Борис ятэ ишхъэрыхъон (башлык) опсауфэ нэпэелпээтуу илгээ. Шхъэкэлэфэ ин пистэумкын хэльигь, къызынжынхуягъэ хэхүгъэ хэкужьыем пишын гори

щылахъэп. Икъоджэгъухэм ягъэхъягъэхэм лъешшэу арыгушхощыгь: Зерагтыжь зэльашшэрэ

музыкантэу Темиркъан Юрэ ыкъи олимпийскэ чемпионэу, бэнаклоу Къэрдэнэ Мурати къыхуягъэх. Аш елтыгъэу, сэмеркъэу нэшанэр къебэкэу йутыжь Борис ытхыгъагь: «Тхъэм

къудажэ пэлч гъецэкиэн ритыгъагь, зы цыиф хъалэмэт, зэчий ин хэльэу къышальфынэу. Юрэ къызэхъум, мы планыр щиенныгъэм щигъэцэгъагь хуягъэ. Адрэ къоджэгъухэм къафэнэжыре закъор зерагтыжхээр къащэнхэр ары».

Борис апэрэ тхыгъэхэр къылэклэхэх эзхъум, джыри къоджэ еджкалэм чэсигь. Аш ышыуягъум къулыкъум къягъэ ыкъи ишшионыгъэ нахь къенэфагъэу къэлжохыгь. Тарихыр ыкъи ныдэлхыбзэр зэрикласхэм, зэршшогъэшшэгъонхэм ар Къэбэртэе-Бэлькъар университетын тарихь-филологиекъэ ифакультет къащагь. Ашьэрэ еджэлэшхом аш псынкэу гу къышылжатагь, чыжьэу зэрэжжэхэд аш едженджэшагъэхэп. Йутыжь къуухыгь КъБУ-мэрэ Грузиен шиенныгъэхэм къэ и Академиин бэзэгъэшшэниятэхэм и Институт иаспирантурэрэ. 1971-

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тхыльхэмкэ сидигьи Усаклом тылукэн ыкъи тидэгүүшшээн тэлъэкьи. Иаужырэ тхыльхэм ашыщэй «Гучэгь ма-къэх» («О сокровенном») ёншилжээхээр шылыкъа-гъэм, щиенныгъэм афэгъэхъигъэ усэ сатырэ лъэшшыбэ

гум нэсхэу къышинаагь, ахэмкэ ыкъи иусэ тх

ЭКОЛОГИЕМ И ИЛЬЭС

«Іэнэ хъураер» гъашэгъоныгъэ

Іэнэ хъураеу «Чыгулажыным иэколоgie» зыфиорэр экологием и Ильсэу тикъералыгъо щыкорэм тегъэпсыхъагъэу Кавказ къералыгъо биосфернэ заповедникым щызэхащэгъагь.

Ащ икъэшкүауягъэх заповедникым-рэ Мыекъопэ технологическэ университэтимрэ ялофышэхэр. «Іэнэ хъураем» кырагъэблэгъагъэх заповедникым, мэкъу-мэцымкэ Адыгэ шэнэгъэшэтэко институтым, Мыекъопэ технологическэ институтым мэкъумэш продукциер кыдэгъэкыгъэнэм итехнологиерэ чыгузэгъэзэфенимрэкэ икафедрэхэм ялофышэхэр.

Мэкъумэш шэнэгъэхэмкэ докторэу, доцентуу Н. Мамсырэм идокладэу Евросоюзыымрэ США-мрэ химическэ чыгъэшухэр рамыхыллэу чыгур зэрагъэфэ-

дерэм фэгъэхыгъагъэр гъашэгъоныгъэ. Чыгум зизэрар езымыгъэкырэ шыкъелжъакъехэм яльэнеко зэфэшхъафхэр ягущиехэм къащихъагъэшгъэх доцентуу А. Тхайшыаом, заповедникым илофышэ шхъаалэу Ю. Чумаченкэм, агрохимиемрэ къэхъэрэмрэкэ Адыгейим мэкъумцымкэ ишэнгъэшэтэко институт иотдел илашчуу О. Благополучнаям.

Шэнэгъэлжъхэр чыгум изытет къезгъэхыхъэрэм, ар зыгъэбэгъон зыльэкыщт ekololakъехэм, иэкосистемэ къызэрэзэтебгъэнэшъущтим, экологием ылъэнекъокэ къабзэу продукцие къы-

зэрэтерхын пльэкыщтим атегущыагъэх.

Зылыңсыгъэхэе тофхъабзэхэр ильэс

къэс зэххэхъагь зэфэшхъафхэм къаща-

(Тикорр.).

Гъогурыкюныр щынэгъончъэнэйр

Іофхъабзэм къыдыхэлъытагъэу

Дэу зэхээзыхырэ ыкчи зымыльэгъухэрэ къэлэцыкъухэу Адыгэ республике интернатым щеджэхэрэм апа социальна юфтхъабзэ «Бэш фыжым» къыдыхэлъытагъэу «Линия безопасности» зыфиорэр афызэхащагь. Мы къэлэцыкъухэм ekololakъ гъэнэфагъэ зэряшкылагъэр къыдалтытээ, инспекторхэм егъэджэнир агъэпсыгь.

Хъафизэхэр ыкчи зи зэхээзыхыхэрэр еджаклохэм ахэтих. Еджепэ-интернатым чэсхэр зэклэри лъэрсрыклохэу гъогурыкюным хэлажъях. Ахэм фитыныгъэу ялхэмкэ къэбар-

циальна къэлэе гаджэхэр ыкчи сурдээзээkakloхэр.

Гъогум ныбжыкыкэ цыкъухэр къыщылъэгъонхэм фэш нэфынэр къэзытыре пкыгъохэр афагьшыгъэх.

Іофхъабзэр дэгьюу рекламыгъ: къэлэцыкъухэр ашлэгъэшгъонхэу къедэгүүхэх, упчэхэр къатыгъэх, нэпэепль сурэтхэр атырахыгъэх.

Гироскутерхэр зикласэхэм апай

Непэрэ мафэхэм ныбжыкыкэ нахь къызэрачьыхъэрэм ащищ гироскутерхэр. Ащ щынагъоу къыпкыкырэр икъу фэдизэу ахэми, ны-тыхэм къагурыорэр.

Гироскутерхэр зыщащэрэ ыкчи пэлээ гъэнэфагъэрэ агъэфедэнэу зыщатыре чыпэхэм Адыгейим иавтоинспекторхэр ащиагъэх ыкчи гүшүэгъухэр адашыгъэх. Ны-тыхэм ахэр ясабыйхэм афащэфынхэм ыпэкэ гъогурыкюныр щынэгъончъэнимкэ шэпхъэ шхъаалэхэр арагьешлэнхэ фае. Гироскутерхэр зикласэхэм ахэр зэрэлъэрсрыклохэр зыщамыгъэгъупшэу а купым хахъэхэрэм афэгъэхыгъэ шапхъэхэр икъу фэдизэу зэрагъэшлэнэу щыт. Гүшүэл пае, гъогур зэпэлччынм фэш гироскутерым укъехынир ыкчи йэпкъ-льэпкъхэр къэзыуухумэшт пкыгъохэр зэбгэгъотынхэр.

Полицейскэхэм щаклохэм зафагъэзагь а пкыгъохэр зыщэфыхэрэм гъогурыкюным ишапхъэхэр шлоки имылэу агъэцкленхэр ыкчи гъогурыкюным хэлажъэхэрэм пэриохуу афэмыхуунхэр араплонхэр.

Анаэ атырагъэты

Мототранспортыр зикласэхэм япчагъэ мы лъэхъаным нахыбэ мэхъу зэпйт. Ахэр щынэгъончъэу гъогум зэрэщызекъоштхэр іофыгъо шхъаалэу автоинспекторхэм анаэ зытырагъэтыхэрэм ащищ.

Гъогу полицейскэхэм а транспорт лъэпкыр зикласэхэм іофхъабзэ бэмышлэу афызэхащэгъагь. Фэдэ транспорт лъэпкыр зиэ пэпчь гъогурыкюным ишапхъэхэр ыммыкъонхэр, къэзыуухумэшт пкыгъохэр ыгъэфедэнхэр, лъэшэу мычэнхэр арапуагь.

Гъогурыкюнимкэ къэбар зэфэшхъафхэр зэрэхтэгэе тхапэхэр ахэм афагошыгъэх. Гъогум тетхэр зэклээ зэрэзэфэдэхэр, нэкъононгъэкэ мызечъехэр, пстэуми шхъэкленхэрээ зэфашыжынэу, зищыклагъэм йэпилгъу рагъэгъотынэу зэрэштыр полицейскэхэм къалотагь.

Гъогум щынэгъончъэу зэрэщызекъоштхэр шапхъэхэр зэрэуракъоэр дунэе іофыгъоу зэрэщытыр ыкчи ащ зэклэ къячэхэр зэхэлхэу узэрэпшэу-клон фаер республикэм щып-сэухэрэм алъагъээсэ ашлэгъигъуагь.

Транспорт зэфэшхъафхэр зэзыфхэрэм шапхъэхэр амьуукъонхэм, лъэрсрыклохэр блатуулшигъэхэм студентхэр къафэджаагъэх. Лъэрсрыклохэм алъэнекъоки зэплиркылэхэм сакыныгъэ къазшыхъагъэфэнэу, нэфынэр къэзытыре пкыгъохэр яшыгъынхэм ахальхъанхэр арапуагь.

Нэужжим ахэр зэхэтхэу гъогум къырыклагъэх.

◆ ТИКОНЦЕРТХЭР

Дунайм щыцIэрыю орэдыю ансамблэу «Самоцветы» зыфиорэм иконцертэу Адыгэ Республики и Къэралыгъо филармонии щыкIуагъэм цыфыбэ еплъыгъ. Пчыхъэзэхахъэм лЭуж зэфэшъяфхэр зэфищагъэх.

Урсынэм изаслуженнэ артисткэу Елена Пресняковар пчэгум къызехъэм, Иэгутеошхокэ залым чэсхэр пэгъохъгъэх. Ашт игүсэ артистхэри цэрылох. Александр Нефедовын, Георгий Власенкэм, Олег Слепцовын орэд къялофэ искустввэм лъеужэу къыщагаанэр щылэнгъэм хэклоклэштэп.

СССР хэгъэгушху тиагъэм фэгъэхыгъэ орэдымкэ зэхахъэр къызэуахыгъ. «Сэ си адресыр Советскэ Союзын ары», — къало артистхэм. «Угу бгъэкоды хүүтэп, щылэнгъэр уапэкэ щы» — ятонэрэ орэдым ашт фэдэ гущиэхэр щызэхэтэхых. Цыфым къинигъохэр къызэринэкынхэм фэши гугъэ илэн зэрэфаем, нахьышум фэктонымкэ амалхэр къызэргийтэштхэм яхыилгээхээ орэдым уегъэгупшысэ.

Зы орэдым укыщыуун пльэкынэу щытэп. Зэктэлъяклюаклэу ялэр дэгъоу зэхэшаклохэм агъэпсыгъ.

Апэрэ шуулэгъур

Сыдым ар фэгъэдэшта? Гээтэхэ къэгъагым ебгъэпшэштэ? Гупшысэу уигъэшыгъэр хэт епшота? Орэдым хэль гущиэхэм упчэхэм ашыжхэм яджэуапхэр щыгъотьштых. Ау сидэу хууѓэми, апэрэ шуулэгъур хэушхъяфыкIыгъэу цыфым ишылэнгъэ щыщ мэхъу.

Александр Нефедовын мэжкэ шьабэкэ къыхидзэрэ орэдым уеумэхы. Шуулэгъур къабээр къээзыуухумэрэ цыфым гукэ уфешэ. «Тэмэ фыжъхэм» уядэгүгъэу шу пльэгүгъэр зэрэгбэгүгъэшт гущиээр сидигьо епшомэ нахьышуа? Гугъэ пытэ озыгъэшыре зэфыщтыкIэр чэмынэнхэм фэши сида узэгупшысэрэ?

Щылэнгъэр сидэу дахэ

Щылэнгъэм идэхагъэ пльэгүнүүм фэши укыэзыууххэрэ

«Самоцветхэм» янэфынэ клюсэштэп

дунайм уфызэгүйкIынхэм усаклом къыхегъэштэ. Композиторын орэдышьюоу къыхыгъэм псе къыпызыгъэкIээрэ орэдымом уналэ төдзэ, жык къемыншэу уедэу пшоонгъу. Шуумрэ дэхагъэмрэ зэгъусэх, ахэр пльэгүнхэр, къыбуруйлонхэ зэрэфаем орэдым уфешэ.

Осыр къесы, гъогум лъеужэу къыщыгъэр эгъэблэх, умыльэгъуынэу ёшы. Осым лъеужыр хэклиякIеми, гум фэбагъэр илтэр учтыырэп. Осым икIэрыкIэу лъеужхэр зэрэфэтшыхэрээр арэп орэдымом къыхигъэшырэр. Нэбгыртумэ янасып зэхэлъы хъу-

нымкэ гущиэгъу зыщызэфэхууѓэхэ чыпIэр гүкъэкIыж лъапIэу къафэнагь.

Лъеуж къэзымыгъэнэрэ шуулэгъур шуулэгъу хүүтэ? ТизээфыщтыкIэхэр пытэнхэм, тилъеуххэр осым, ошхим ахэмькIэнхэм гур афэгъэхьзыры...

Олег Слепцовын къылорэ орэдхэр къыхэдгъэшхэрэп. Артистыр зэрэнэгушшом, псынкIэу зызэргъазэрэ осэ шъяф афэшын пшоонгъу уахьтэ къыхэкы. Ареу щытми, ансамблэр бэшлагъэр зы юфым зэрэптийр къызыдэглэтийкIэ, зэкIэ орэдигьохэм лъытэ-

ныгъэ ин афэшын ных къетэгъэкы. Жыбыгъэр къелшэми, тыгъэр «мэцакъэми», орэдир гушхъэм нэсэу къапло зыхукэ, укызэхахьшт, уагъэлэпшэшт.

Ильэс 40 тешшагъ

— Апэу Мыекьюапэ тыкъызэком дахэу къызэрэпэгъо къыгъагъэхэр тшыгъупшэрэп. Ильэс 40 зэрэшшагъэр къыдэслэйтээз, непи тыззэлкагь, — къыуагь Георгий Власенкэм. — Тиорэдхэр жын зыкIэмыхъэрэ нэбгырабэ къыкIэупчIэ. Щылэнгъэр тиорэдхэмкэ къэтэо.

Орэдым псе зэрэптийр Г. Власенкэм къыхегъэштэ. ЯныбжыкIэгъум зэхашшэштэгъэ концертхэр непи цыфхэм ашоогъэшэгъонхээр.

Аленэ ипшъэшэгъу фэгушшо

«Самоцветхэм» яхъаклэу альтийе артисткэ ныбжыкIэу Алена Васильевар. Пшъэшшэ ишыгъэм нэр пэлхэхы. Ишхынэ шъабэ иорэд дештэ.

— Непэ мэфэ гъэшэгъон, — къышиуагь зэхахъэм Алена Васильевам. — Сянэ ифэмэкI маф. Адыгейм ифилармоние щыкорэ концертным сипшъэшэгъюу Наташэ чэс. Непэ аши имэфэкI. Сянэрэ сипшъэшэгъурэ афэгъэхьыгъэ мэкъамэхэм шъуязгъэдэшт.

А. Васильевам скрипкэмкэ произведенияхэр ыгъэжынчигъэх, мэжкэ ютыгъэкI орэдхэр къыуагъэх.

— Москва юф щысэшэ, колледжым щесэгъаджэх. Консерваториер къэсыухыгъэу искустввэм сишилэнгъэ еспхыгъ, — игупшысэхэм тащетэгъуазз Алена Васильевам. — Мыекьюапэ дэгъоу къызэрэштпэгъокыгъэхэм сэгъэгушхо. «Самоцветхэм» лъешуу сибуалэу саригъус. ЯорэдхэмкIи, яцыфыгъэки сзыльташэ.

Орэдхэр зэктэлъякло

Пкыих дахэм, ошьогум щыкIосэрэ жууѓагохэм, фэшхъяфхэм афэгъэхьыгъэ орэдхэм тядэштэ. Концерттыр къызэрэхуыгъэр артистхэм къауагь, залым чэсхэм шъхьашэ къафашигъ. Ары шъхьае, Иэгутеор залым щызээштэрэп. Артистхэр икIэрыкIэу микрофонхэм къякуалэх, орэдхэр къалох.

Концертным еплъыгъэхэр къэтэджигъэх, щытхэр артистхэм ядэху. Орэдих къытфалуагь, тагъэгушшуагь. Алена Васильевам ишшэшэгъюу Наташэ изакъоп къыфэгушшуагъэр, учлабэ къыратыгъ, нэпээпль сурэтхэр атырахыгъэх.

Шьопсэу, «Самоцветхэм»! Нэфынэу къышьутпсэрээр мэштэти, лээжуххэр зэрепхых. Нэнэж-тэтэжхэр, къэлэеджаклохэр, искуствэр зышоогъэшэгъонхэр къышьодэштэ, шъуагъэлэпшагь.

ЕМТЫЛЬ Нурбай.

Сурэтхэр концертным къыщытхыгъэх.

АТЛЕТИКЭ ОНТЭГЬУР

Быракъыр ыгъэбыйбэтагъ

Европэм иныбжыкІэхэм атлетикэ онтэгъумкІэ яз-
нэкъоцу Албанием икъалэу Тирана щыкІуагъ. 1997-
рэ ильэсүм ыкИи аш ыуж къэхъугъэ кІалэхэр, пшъа-
шъхэр зэйукІэгъухэм ахэлжьагъэх. Урысыем ихэши-
пкыыгъэ команда хэтэу Анастасия Немцевам иНэп-
Іэсныгъэ къыгъэльгъуагъ.

— Анастасия Немцевар килог-
грамм 90-м нэс къэзыщчэхэ-
рэм янэхъоцугъ, — кытиуагъ
Адыгэ Республиком атлетикэ
онтэгъумкІэ иеджаплэ ишацау
Сихъу Рэмэлан. — Тоштэгъу-
кэ кг 211-рэ (115+96) къыиэти,
япллэнэрэ ышыплэр къидихыгъ.

ШыкІэу «рывок» зыфилорэмкІэ
кг 96-рэ къызэриэтыгъэм фэш
ящэнэрэ ышыплэр къыхыгъ, джэрэ
медалыр къыфагъэшьошагъ.

Урысые Федерацием икъера-
лагъю быракъ зэнэхъоукум щы-
зыгъэбыйбэтагъэ А. Немцевам
Мыекъуапэ зыщегъасэ, тренерэу

Суретым итхэр: хагъэунэфыкырэ чыпІэхэр къыдэзыхыгъэхэр, А. Немцевар, сэмэгумкІэ къебгъэжъэнэшь, ящэнэрэу щыт.

ишацаа Владимир Драневыр ары. Спортым зэрэпышаагъэмническэ университетым заочнэу щеджэ. Щылычым ебэнэзэ икуу-
лайныгъэ хигъэхон имурад.

ТИЗЭГҮКІЭГЪУ ГЪЭШІГЬОНХЭР

Урысыем телевидениемкІэ икъетынхэу каналэу «Матч ТВ-м» журналистэу Йоф щызышэрэ Нэгъуцу Роман джырэблагъэ гушигъэгъуагъ. Спортым фэгъэхыгъэ къетынхэр зэргъэхъязырхэрэм, Адыгэ-им зэхъяныгъэу дыригъэхэм, нэмийхэм ташигъэгъозагъ.

— Шапсыгъэ къуаджэу Агуй (Куйбышевкэм) силахылхэр дэс-
хэу сикІэлэцыкІуагъ Красно-
дар краим щыкІуагъ, — къе-
люатэ Нэгъуцу Роман. — Къу-
шъхъэхэм ядэхагъэ, жын икъе-
бзагъэ, псыкьефэххэм амакъэ
гум икъижыхэрэп. Цыф ша-
гъохэм салукаштыгъ, ахэр щы-
лэнгъэм иджэрпэджехъях.

— **Телевидением теплы**
зыхъукІэ, футбольм фэ-
гъэхыгъэ къетынхэр зэ-
рэзептихэрэм тегъегуш. **Йо.**
Журналист сэнэхъатыр
къызэрхэхъязыгъэр къы-
таоба.

— Сшыгъэшшэйон Йофым си-
дихъяхыгъ.

— **С эзэрэсийэрэмкІэ,**
Адыгэ къэралыгъо универ-
ситетым ущеджасагъ, эко-
номикэм зыфбгъесагъ.

— Кіэлэеgeаджэу силахъэхэм
сафэрэз. Шэныгъэм изакъоп си-
зыфагъасэштыгъэр. Адыгэ шэн-
хабзэхэм язехъан, тарихъим
яхыллахъэхэм щылэнгъэм нахь-
коу сихащэштыгъ.

— **Тигъэзетеджэхэр къы-**
зыкІэупчІэхэрэм ашыц
адыгабзэкІэ огушигъээм...

— Адыгабзэр къызгурэо, ау-
лупкэу сирыгүшүэн сльэкІырэп.

Москва удэсэу бзэр бэрэ умы-
гъэфедэ зыхъукІэ, аш фэдэ Йоф
ухэфэшт. Сянэжъи, сяти адыгэх.

— **Мыекъуапэ укъэжоным**
ыпэкІэ «Спартак» Моск-
ва футбольмкІэ ивете-
ранхэм улукІагъ. Сыда
Адыгэим къирауалІэрэр?

— Кавказ ишхолырхэм ядэ-
хагъэ спортсменхэр щыгъузэх.
Олег Романцевыр, Вагиз Хи-
диятуллиныр, Сергей Юран, Руслан
Нигматуллиныр, Юрий Гав-
риловыр, нэмийхэри Адыгэим
къыщыхъугъэх. Сергей Юран,
Юрий Гавриловыр, фэшхъаф-
хэри Мыекъуапэ нахыпеклэ къэ-
кІуагъэх.

— Кавказ ишхолырхэм ядэ-
хагъэ спортсменхэр щыгъузэх.
Олег Романцевыр, Вагиз Хи-
диятуллиныр, Сергей Юран, Руслан
Нигматуллиныр, Юрий Гав-
риловыр, нэмийхэри Адыгэим
къыщыхъугъэх. Сергей Юран,
Юрий Гавриловыр, фэшхъаф-
хэри Мыекъуапэ нахыпеклэ къэ-
кІуагъэх.

Журналистыр зэгъэпшэнхэм яджэрпэджэж

— Адыгэ Республикэм и
Лышхъэу КъумпIыл Му-
рат, нэмийхэтихъэт-
хэм шуяуалукІагъ. Зэдгу-
щыгъэхэр гум къинэ-
жышихъу тэлтым.

— Стадион дахэ Мыекъуапэ
къыщыхъуахыгъ, нэмийхэ спор-
тисолье инхэр зэрэшагъэпсы-
гъэхэм мэхъэнэ ин ил. Физкуль-
турэм спортымрэ апышагъэхэм
ячыагъэхъэхъоцэхъенэ, псау-
нагъээр гъэптигъээнэм афэ-
гъэхъыгъэ Йофхэр Адыгэим дэгъоу
шагъэцэхъэхъу сэлтытэ.

— «Спартак» ыкІи «Зэ-
къошигъэм» футбольм-
кІэ яветеранхэм язэйукІэ
сыда къенпIалІэ пшIои-
гъор?

— Аш фэдэ ешшэгъуахыгъ
бэрэ стадионым щэрэклөх. Зэхэ-
щаклохэм «тхъауегъэпсэу» ятэ-
жы. Ныбдэгъу ешшэгъу спор-
тым инэклубго итарихъ шүкІэ
хэхъагъ. «Зэкъошигъэм» явете-
ранхэри спортым пышагъэхэм
иклэрикэу альгъэгъуэх.

— **Сергей Шавло ыкІи**
Натхъо Адамэ Урысыемрэ

Адыгэ Республикэм якъэ-
ралыгъо быракъхэр ста-
дионым щаэтыгъэх, И-
зутеоишхоклэ ветеранхэм
аэгъоукІагъэх.

— Спортсмен цэрийхээр, спорт
еджаплэхэм япащэхэр, ныбжы-
кэхэр зэхэхтэхэу стадионым къы-
рыкІагъэх, футбол ешшэгъум
епллыгъэх. Сэ микрофоныр сы-
гъэу йофтхъабзэр къызэрэслота-
гъэр сцыгъупшэжъыщтэп. Куль-
турэм, искуствэм яцыфхуу
сызыуукІагъэхэр сщаэгъупшэ-
жъырэп.

— Журналист сэнэхъатыр
нахь гъэшигъэон къэзы-
шыирэм укытегуцига-
гъэгон.

— Псэ зыпти зэйукІэгъуахыгъ
журналистыр журналист ашы.
Мафэ къэс цыф маклэп тызыу-
клиэрэр. Уигушыгъ къежэхэрэм
яллоцтыр гум къикын фае. Тэ-
левидением икъетынхэм къащы-
нто пшлонгъор бэ, ау зэкIери
уэрэфаеу пфэмийгъэхъуу къы-
хэхъы. Аш пае угу бгээкодынэу
шытэп. Щылэнгъээр лъэкIуатэ,
цыфым ар ылтэгъун, къыгурыон
фае.

— Тизэдэгүцига-гъэу икІэхъу
сыда къитанло пшлонгъор?

— Адыгэ Республикэм нахы-
бэрэ сицэхъонэу сирафай. Шлоу
шытэп къыжкудэхъуунэу шыуфэсэо.

— Тхъауегъэпсэу.

Суретхэм арьтхэр: журнали-
стэу Нэгъуцу Роман стадио-
нэу «Зэкъошигъэм» щыкІо-
ре зэйукІэгъум хэлажьэ. Стадионым зэйукІэгъум щызэх-
шагъэх.

Нэклубгъор
зыгъэхъязыгъэр
ЕМТЫЛН Нурий.

Зэхэзыщагъэр
ыкИи къыдэзы-
гъэкIырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпк ЙофхэмкІэ,
ІэкIыб къэралхэм ашы
псэурэ тильзэгъуахы-
хэм адярIэ зэпхын-
гъэхэмкІэ ыкИи къэ-
бар жуцгъэхэм иамал-
хэмкІэ и Комитет
Адресыр: ур. Кре-
стянскэр, 236

Редакциер
зыдэшыIэр:
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Первомайскэр,
197.

Телефонхэр:
приемнэр:
52-16-79,
Редакцием авторхэм
къаIихырэр А4-кІэ
заджэхэр тхъапэхэу
зипчагъэхкІэ 5-м
емыхъуахэрэр ары. Са-
тырхэм азыфагу 1,5-рэ
дэлзэу, шрифтыр 12-м
нахь цыкунэу щытэп.
Мы шапхъэхэм ади-
мыштэрэ тхыгъэхэр
редакцием зэкIегъэхъях.

E-mail:
adygvoice@mail.ru

Зышаушыхъаты-
гъэр:
Урысые Федерацием
хэутын ЙофхэмкІэ,
телерадиокэтын-
хэмкІэ ыкИи зэлъы-
ІэсикIэ амалхэмкІэ
и Министерствэ
и Темир-Кавказ
чыпIэ гъэйоры-
шапI, зэраушыха-
тыгъэ номерыр
ПИ №ТУ23-00916

Зышаушыхъатыр
ООО-у
«Полиграф-ЮГ»,
385000,
къ. Мыекъуапэ,
ур. Пионерскэр,
268

ЗэкIемкІи
пчагъэх
3855
Индексхэр
52161
52162
Зак. 2693

Хэутынм узьы-
кэлхэнэу щыт ухажтэр
Сыхъатыр
18.00
Зышауцэхъэх
уахжтэр
Сыхъатыр
18.00

Редактор
шъхъаIэр
Дэрбэ Т. И.
Редактор шъхъаIэм
игуадзэр,
пшъэдэкIыжъ
зыхъырэ
секретары
ипшъэрэлхэр
зыгъэцакIэрэр
МэшлIэкъо
С. А.